

Sămănătorul

Revistă Literară Săptăminală

Supt îngrijirea d-lor :

D. ANGHEL, ST. O. IOSIF, M. SADOVEANU, G. SANDU-ALDEA, ION SCURTU
PENTRU PARTEA LITERARĂ.

G. M. MURGOCI
PENTRU PARTEA ȘTIINȚIFICĂ.

Sumarul :

- I. M-IL. — Björnstjerne Björnson.
ADRIANA GHEORGHIU-BUZOIANU. — *Scrisoare* (poezie).
CATON THEODORIAN. — *Alteia* (nuvelă, scrisă).
G. TUTOVEANU. — Zi de vară (poezie).
M. PALEOLOGU. — Săptămîna dramatică : Matineurile
E. CIUCHI. — Cîntec.
I. SC. și GH. M. M. — Cronică.
AL. GH. DOINARU. — Cronică vesela : *Răspuns. Sonet.* «Ai tu
bînt de voe?» Incheere.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA :

B-dul ACADEMIEI No. 3. — Str. EDGAR QUINET No. 4.

BUCUREȘTI.

EXEMPLARUL :

În țară . . . 20 bani
În străinătate 25 ,

ABONAMENTUL ANUAL :

În țară . . . 10 lei
În străinătate . 12 ,

„MINERVA”

Institut de arte grafice și editură, Bd. Academiei, 3
Sîrada Edgar-Quinet, 4, București.

A apărut:

NUVELE

BCU Cluj / Central University Library Cluj

IOAN SLAVICI

Prețul: LEI 1.50.

De vânzare la toate Librăriile.

SĂMĂNĂTORUL

REVISTĂ LITERARĂ SĂPTĂMINALĂ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA :

B-dul Academiei, 3,
Strada Edgar Quinet, No. 4.
BUCUREȘTI

ABONAMENTUL ANUAL

În țară . . . . . 10 lei
În străinătate. . . . . 12 »

Björnsfjerne Björnson

Se știe că înaintea cu vre-o trei săptămîni ziarele ne-au adus o îmbucurătoare veste: celebrul scriitor Norvegian, *Björnsfjerne Björnson*, a ridicat glasul său puternic și iubitor de adevăr în contra șovinismului maghiar. Într-o scrisoare adresată presidentului congresului de pace, ce s'a ținut de curînd la München, Björnson a protestat în contra «apostolilor falși ai păcii», și a numit direct pe cunoscutul ministru maghiar, contele *Apponyi* — crescut din copilărie în școalele jesuiților — ca un ast-fel de apostol falș. Björnson a publicat în același timp și un articol supț titlul: «*Pacea și amicii păcii*», în revistele «*Martie*» și în «*Le Courrier européen*», unde își formulează părerile sale asupra acestei cestiuni, în mod mai amănunțit.

Maghiarii sunt un neam de oameni, egoiști și șoviniști peste măsură. Cînd e vorba de ei însiși, sunt grozavi de zeloși în ce privește opera păcii, a umanității și a drepturilor. Îndată ce au ieșit din cercul lor nu admit pentru nici o națiune, nici drepturi, nici umanitate; sunt tot ce poate fi mai tiran și mai barbar. Asupresc toate națiunile din Ungaria, le persecută limba și instituțiunile, își bat joc de tradițiile altor popoare, le falsifică istoria, le confiscă banii adunați pentru scopuri naționale, și insultă zilnic în limbajul propriu unui popor lipsit de civilizație. Iar pe reprezentanții popoarelor îi dau afară din parlament — otrăvesc și ațită pe concetățenii lor în contra a tot ce nu este maghiar. În orbia lor dușmănoasă nu simt că viitorul nu le poate fi decît întunecat. Chiar conducătorii lor, actualmente cu *Apponyi* în cap, sunt cei ce țin pe concetățenii lor maghiari în continuă ațitare și ură în contra tuturor națiunilor nemaghiare. Dar cine seamănă vînt, furtună va culege!

Firește că eoul acestor stări nesuferite, nenumane și necreștinești a răsunit în întreaga Europă și a trebuit să se isbească de munții pietroși și străvechi ai peninsulei scandinave pînă la bătrînul ștejar din Norvegia, de o parte, și pînă în stepa nemărginită a Rusiei, unde se opri la marele cugetător L. Tolstoi. Eoul însă va mai răsuna și în alte părți.

Un spirit așa de puternic ca al marelui poet Björnson ne-a dat și nouă, Romînilor, o mare satisfacțiune.

Björnson se bucură de o mare popularitate nu numai în patria sa, ci în

toată lumea civilisată. Ca preot, ca politician, ca dascăl și ca promovator a tot ce privește binele patriei sale și al omenirii, a scris și a făcut.

Ca orator străbătu întreagă Norvegia spre a trezi interesul poporului pentru teoriile sale naționale și umanitare și prin elocința sa fulgerătoare câștiga în totdeauna imensul său auditoriu. Căci ori unde, pe scenă, în versuri, în povestiri, în discursurile sale politice, argumentele cele mai puternice erau a arăta poporului său un viitor mai bun și mai frumos.

Într-o vorbire ținută înainte cu vr'o cinci ani în apropiere de orașul Christiania, la o întrunire populară, se exprima — «ca un leu cu coama zburlită și albă ca zăpada» — : «Popor de iarnă, — scutură jugul acestui anotimp, înviază-ți vara inimii tale! Iubește acest steag curat cu crucea libertății, fără nici un amestec, străin și nesuferit... Să fim cu toții un popor de vară, fiindcă țara noastră este frumoasă, fiindcă sufletele noastre frumoase sînt ca și cîmpiile noastre!» Acest tablou al personalității sale bine să ni-l imprimăm în mintea noastră, dacă vrem să judecăm drept pe poet. El este prin excelență educatorul poporului său, — «marele Sămănător cultivator, al Norvegiei», cum bine l-a numit odată George Brandes.

Björnson s'a născut la 8 Decembrie 1832 în comuna Kvikne, (districtul Døverfjeld), o localitate depărtată și retrasă în munții Norvegiei. Tatăl său era preot. Priveliștea strașnicilor lanțuri de munți, cu capetele ascunse în zăpadă, treziră de cu bună vreme fantazia copilului și dragostea pentru tot ce e mareț și sublim, iar creșterea religioasă ce domina în casa părinților săi îi dezvoltă de timpuriu simțul de dreptate și adevăr în viața socială și politică, în religie și obiceiuri. În anul al șaptelea se mută cu tatăl său la Romsdal, unde se desfășoară una din cele mai frumoase și mai bogate văi a Norvegiei. «Parochia de aici» — scrie el undeva — «este una din cele mai frumoase din țară, căci zace între două golfuri, cari se întilnesc aici, cu dealuri verzi ce se rădică deasupra-î, cu cascade de apă și case țărănești pe țăr-murul din față, cu cîmpii ondulate și pline de viață în partea de jos». Aici s'a născut într'insul dragostea duioasă și entuziasmul sublim pentru patria sa. Aici a prins rădăcini profunde în inima lui interesul cel ferbinte, pentru munca și luptele poporului său...

După ce a frecventat cît-va timp școala din Molde trecu la vîrsta de 17 ani examenul de maturitate și se înscrise la universitatea din Christiania și anume la teologie. Mișcarea literară însă ce pornise în acel timp în capitala Norvegiei îl atrase și pe Björnson în apele ei și ast-fel își îndreptă privirile spre poezie. În curînd scrise o piesă: «Mellem Slagene». (Între lupte) într'un act și o nuvelă din viața țărănilor: «Synnöve Solbakken».

În aceste lucrări romantismul danez avea o influență evidentă, dar din limbajul și din caracterele cele energic desemnate se vedea că în curînd o să-și croiască un drum propriu. Aceste scrieri și altele ce-î urmau produsera senzație în literatură și îl făcuseră celebru. În curînd deveni publicist și luă parte cu tot focul tinereții nu numai la luptele literare, ci și la cele politice și sociale. La anul 1857, ca urmaș al celebrului Ibsen, luă direcțiunea teatrului

din orașul Bergen și se însură cu o femeie foarte înțeleaptă și drăguță, care e singura ființă în putință de a descifra cu toată siguranța manuscrisele poetului. Björnson însuși n'ar fi în stare să-și recitească manuscrisele, dacă nevasta sa nu i le-ar copia.

După o muncă foarte spornică și grea se înapoiă, la 1859, la Christiania, ca director al ziarului «Aftenblad». În curind însă oferindu-i-se un stipendiu de stat plecă pentru doi ani la Roma, apoi mai petrecu un an și jumătate în Germania și în Franța, și în urmă se înapoiă la Christiania. În timpul absenței sale, din cauza publicării dramelor, nuvelor și a poeziilor sale, ajunse la o autoritate așa de mare în cât statul îi acordă o recompensă națională. De la 1865 pînă la 1867 fu directorul teatrului din Christiania. Apoi se avirli din nou în politică, deveni șeful partidei țărănești, adică radicale-republicane și luptă cu impetuositate pentru separațiunea Norvegiei de Suedia și introducerea guvernământului republican. Dar luptele politice fură atît de acerbe în cât în urmă preferă a se retrage din viața politică. Intreprinse apoi o călătorie în America și Anglia și în urmă se stabili pentru cît-va timp la Paris. În timpul din urmă obicinuește a petrece iarna în Aulestad lîngă Christiania și vara la Schwaz, în Tirol, ocupîndu-se numai cu lucrările sale poetico-literare. Din cînd în cînd însă, cu o ocazie sau alta, se aruncă iarăși în politică, cum fusese cazul înnainte cu vr'o cinci ani, cînd publică un articol senzațional propunînd și stăruind pentru unirea statelor de nord într'o confederație neutrală și o alianță cu Germania.

Creațiunile poetice ale lui Björnson, versurile și poeziile sale conțin lucruri atît de frumoase, în cât cele mai multe au devenit cîntece naționale și s'au tradus în cele mai multe limbî europene.

În limba romînească n'am văzut încă nici o traducere.

Cele mai însemnate din lucrările sale sînt: piesele «Noii căsătoriți», «Un faliment» (dramă), în care arată cu mare măiestrie puterea diavolească a banului; — «Laboremus», — «Paul Lange og Tora Parsberg», «Peste puterile noastre», «Storhove», «Maria Stuart», «Redactorii», «O mînușă» și multe altele. Björnson este un spirit îndrăzneț și energic, un realist declarat și radical, un apărător al simplului și firescului. Stilul său, deși de o mare vioiciune, este în tot-d'a-una concis.

În anul 1899 i s'a ridicat o statuie la Christiania.

Bătrînul poet norvegian împlinește la 8 Decembrie, anul curent, vîrsta de 77 ani; forța sa de muncă însă îi este încă neseacă. Sîntem încredințați că Cel-de-sus îi va lungi încă mulți ani firul vieții; pilde are în bunicul său, după mamă, care a ajuns în deplină putere spirituală și trupească vîrsta de 100 ani, iar părintele său de 90 de ani.

Pentru noi romîni Björnson să ne fie o pildă de patriotism și de dragoste către poporul său de țărani vînjoși și sănătoși... și să-i aducem omagiile noastre pentru vorbele alinătoare ce a adus fie-cărei inimî romînești. Vor-

bele lui se potrivesc așa de bine și poporul românesc: «Popor de iarnă, scutură jugului acestui anotimp, înviază-ți vara inimei tale! Iubește steagul tău curat cu crucea libertății, fără nici un amestec străin și nesuferit... Să fim cu toții un popor de vară, fiind-că țara noastră este frumoasă, fiind-că sufletele noastre frumoase sînt ca și cîmpiile noastre!».

I. M—IL.

SCRISOARE.

Cînd bate vîntul leneș în serile de vară,
 Ușor cînd pe fereastra deschisă, vin de-afară
 Mirezmele de roze și flori de iasomie,
 Și prind în jur, încete, poveștile să'nvie,
 De sus lunecătoare, o seceră de lună,
 Înălții brazi în creștet ușor îi încunună
 Cu palida lumină de vis, țesută 'n noapte ;
 Cînd din păduri se 'nalță necunoscute șoaapte
 Ce vin și lingă tine, se sting ca un suspîn,
 Atuncea, reveria, ce poartă flori de crin
 În păru-i galben, cupa visării în mîna dreaptă,
 Pe razele de lună spre dorul tău se 'ndreaptă.
 Ușoară ca o umbră se lasă pe pervaz,
 Și vîlul ei ca mîna te-atinge pe obraz,
 Ușor închide ochi-ți, din depărtări se 'ngîină
 Un cîntec pe ghitară, ce-o neștiută mîna
 Deșteaptă din adîncul trecutului apus.
 E pace sfîntă 'n juru-ți și lacul doarme dus.
 Vorbește 'ncet trecutul și-adînc în umbra serii,
 Și sufletul se 'nalță pe aripa visării,
 Și 'n taina 'mbătătoare a timpilor ce-au fost
 Plăpînd și trist pătrunde 'n odihnă și adăpost.
 Din ast trecut măi palid ca frunzele căzute
 Aduce tainic gîndul în pacea nopții mute
 Un mît străvechi în care iubirea n'are moarte.

Iar tu, de care timpul și soarta mă desparte
 Erai în vremea-aceea ca floarea de frumos,
 Cu pîul lung de aur, buclat și mătăsoș,
 Cu ochii verzi ca marea ce ți-a cîntat acolo,
 Unde-și avuse templul străvechiul zeu Apollo.
 Erai tăcut ca noaptea, pierdut în vis ca sara,

*Și vecinic singur; dulce, senină primăvara
Era în țara-aceia în veci stăpînitoare
Cu vecinic schimb de cînturi între pămînt și mare.
Ori cîteodată noaptea fantastic te arată,
Trecînd încet prin codrul cu frunza tremurată,
Și călărînd agale, cu frîul pe oblînc,
Să piei încet în noaptea trecutului adînc,
Cînd razele de lună le țese 'n noapte vara,
O mult înstreimate și întunecate Lara!*

*Dar eu te știu prea bine, ești undeva, departe,
Cu ochii mari și umezi și sprîjiniți în carte,
Supt fruntea minunată povești din vechi s'ascund;
Tu cupa înspirărei, sorbit-ai pînă 'n fund
Cu-amoruri dureroase și îmbătări divine...
Și-acum visezi și dus ești pe gînduri. tot ca mine.*

ADRIANA GHEORGHIU-BUZOIANU.

BCU **AIUREA** Library Cluj

(Sfîrșit).

Stanomir Ingezia acum singurul în una dintre cele două odăi—o căsuță pitită, albă pe dinafară, acoperită cu șindrila neagră și putredă,—ce-și luase cu chirie pe aproape de casa Mioarei, aproape pe aceeași uliță, la un colț mai de vale. Zărise un bilet de închiriat, scris de mînă, lipit pe ochiul ferestrii de la drum, oprise, tocmise și plătise șase luni. Odaia o îmbrăcase la întîmplare, cu ce-î fusese mai la îndămină.

Pe jos pături soldățești, de la magazia companiei, cenușii, cu dungi late, cafenii pe lături, patul de tablă galbenă, — de «bronz» spusese negustorul,—cu flori mari, garoafe, trandafiri și salcîm solferin pe tabla de la cap, cu un chip de femeie oacheșă, cu ochii mari adînci și reci și cu un suris ciudat pe buzele roșii și late, cu umeri goi învăluiți de o rețea străvezie mai sus de coate și cu șireag de boabe mari de ormuz în jurul gîtului plin și alb ca hîrtia; într'un colț spălătorul, din acelaș metal ca și patul și înflorat cu mănunchiuri mici de flori în vâpseli aprinse; pe perete, în tot lungul patului și pînă sus, aproape de tavan; un tol unguresc, lăptos; la picioarele patului covor de la turci, de iută. pe țolul de la pat, în mijloc, portretul Mioarei, cel dăruit după logodnă,

cît un capac de cutie de prăjituri, în chenar de scoici de mare, lucrat la închisoarea Bucovățului, cîte-va cărți pe briul ferestrii și o pipă. Dincolo o cămăruță, o cușcă de pușcărie aproape, — un pat cazon, o pătură eșită de soare, o pernă de păr de cal, o masă cît o palmă, două perechi de cisme abia văcsuite și sclipitoare ca mușamaua, perii, cutii cu vacs fără capace, aproape goale și pe fund cu foarte puțin conținut uscat ca nomolul bătut de soare, — și vistavoii. Stanomir ia masa în oraș, pe la locante mici, unde cîntă cîte un taraf prost de lăutari fără cătare și nu merg ofițerii; vistavoii mănîncă de la cazarmă.

Citeodată, căpitanul nici nu mai iese; cum vine de la cazarmă se desbracă, se trîntește pe pat, se 'nchide în odaie, lasă storul, își indoapă pipa cu tutun și cînd vine ceasul mesii, de care-î aduce aminte Mitroi, vistavoii, trimite cu sefertașele de-î aduce cîte ceva de la birt.

De zile nu-și mai găsește astimpărul și odihna, se învîrtește între pereții strîmți ai odăii, gonește gîndurile ce-l usucă și tot gîndurile îl răslesc. Privește cînd pe geam, cînd storul nu e lăsat, și-și pironeste ochii spre colțul casii Mioarii, ce-și arată șoldul colțurat și ferestrele de la drum, cînd spre țolul unguresc de la peretele patului, unde a înfipt portretul Mioarii...

Din cînd în cînd oftează și cată să-și afle mîngîierea cu cetitul, pentru examenul de maior, — dar nimic nu se lipește de mintea lui prididită.

Duminecă e însă sărbătoare. De dimineață pleacă vistavoii la cofetărie și se întoarce cu mîinile prinse de cutii cu cofeturi, iar după prînz vin copiii de-l sărută.

Amîndoi, și Nela și Turel, sunt acum puși în pensioane internă, căc-Mioara nu s'a mai simțit în stare să se țină de creșterea lor. Nela i-aduce flori din grădina mă-sii și se lipește de pieptul lui ca o pisică mîngîioasă, tristă, vorbind puțin și privindu-l mult, adînc, duios, știind bine că de spus n'ar avea ce să-î spună; se lipește toată, ne mai îndurîndu-se să-l slăbească de lingă ea; băiatul face gălăgie, se joacă cu sluga, se 'ncepe cu cintironul, pune chipiul, iese pe afară, intră iară, răscolește toate, se uită 'n oglindă și se schimonosește în chip de a-și răsuci mustățile, ca tat-său, pînă ce madama prinde de veste că se înserează și începe să le pregătească pălăriile și hăinuțele de plecare. Și atunci Nela, cu același glas dulce ca susurul turburat de aripile unei păsări de noapte, îi spune încet, încet, tărăgănat, la ureche, în clipa despărțirii:

— «Hai și tu tată dragă...»

«Ti-a zis ea?» o întrebă pripit, roșindu-se de o umbră fierbinte de mulțumire ce-î năpădește, fără nădejde, în suflet, tată-său. Dar fata

suprinsă și neștiind să mintă, tace, se 'ncurcă, se roșește, și ea, îi pune amîndouă mîinile pe obraz, îl trage spre dînsa, îl sărută, iar ochii i se umezesc, o ustură, neputîndu-se abate dintr'acei ai căpitanului.

Iar pe urmă-le, în odaie, rămîne ca un glas dureros de dulce, ca o boare de primăvară, ce se duce, se duce, cu 'ncetul, se risipește, gonită de gînduri negre, aerul se 'ncarcă de fum de tutun, ochii căpitanului se umbresc, capul i se 'ngreunează și s'apleacă abătut, supt o covîrșitoare greutate.

Dincolo, în ulița vecină, tînjește la fel Mioara. Se scoală tîrziu, fiind că nu doarme toată noaptea împunsă de junghiuri, supărată de tusea ce-i prinde pieptul întreg, și n'aștește de cit la ziuă, trezindu-se aproape de amiază, cu umerii obrazilor aprinși, cu urme sîngeroase pe buzele-î arse, și cercetînd, înfrigurată, spre batista de lingă căpătiîu purtînd acum, mai după fece noapte, urme mari, roșii,... ca petalele neregulate ale florilor de mușcată. Se 'mbracă în silă, nu-și mai îngrijește frezura, oglinda o înspăimînta: o apasă mereu, și pofta de mîncare îi pierе.

Dumineca cînd vin copiii se mai înviorează. Stă mult de vorbă cu Nela, care învață frumos și e cuminte, se bucură la ștremgăriile lui Turel care face ca toți precupeții și zarzavagiî ce trec pe uliță și vorbește pe nas ca pedelul de la pensionat, și tînuiește, cu îngrijorare boala ei, pentru Nela. Apoi oboșeala o cuprinde, încet, încet, mîinile i se lasă pe genuchî, pleoapele-î cad pe globulețele ochilor, capul îi arde și Nela, binișor, ia pe Turel cu dînsa și se duc de se joacă în grădină, supt ferestrele ei, de unde, din cînd în cînd, Mioara îi învăluе cu priviri calde și iubitoare.

Cînd pleacă copiii, seara, după masă, orî Lunea, de dimineață, își reîncepe acelaș traiu, chinuește foile unui roman, se plictisește ușor, pricepe puțin, gîndurile nu-î dau răgaz și, cîteodată, cuprinsă de un dor neînfrînat, sare de la locul ei de chinuială, se face mai ușoară, trece diutr'o odae într'alta, pînă în salon, unde, pe o măsută de nichel, se odihnește portretul lui Stanomir; singură, nevăzută de nimeni, tiptil, ca un făcător de rele, temîndu-se să nu fie suprinsă, îl 'apucă cu mîinile ei ce tremură, îl privește lung pe cînd genele îi clipesc des, apoi îl șterge de praf, cu batista împicăturată de sînge uscat, și-l lasă din mîini.. Se uită la ceasornic, vede că-î ceasul de mers la cazarmă, se apropie, trece la fereastră, și de după perdea se așează la pîndă, în picioare, deși de la genuchî pînă la glesne, simte o greutate și trupul n'o mai ține.

Curînd, apoi, îl vede trecînd, pe bărbatul ei, îl vede trist, slăbit, galben ca turta și nu simte că ochii lui, umbriți de cozorocul chpiului,

doresc, dar nu cutează, să se ridice spre fereastra unde par'o ghicesc; cu coada ochiului trage spre curtea cu porțile deschise de unde tot îl simte în fiecare zi cineva și se repede hămăind, gudurindu-se, lingându-i mâna, sărind și ținându-i calea,—cîinele ei...

Atunci și sus, și jos: în salonașul ei și jos în uliță, bate cîte o inimă, bat amîndouă ca îmbătate de speranța unei apropieri.

Intr'o zi însă, de la geam, la care Mioara pîndia cu toate că puterile-i muriau pe fiecare zi, a zărit că pe portița casei căpitanului, către seară, s'a strecurat o umbră, o umbră sglobie, ce s'a prelins ferindu-se tiptil, pînă în casă: o femeie.... A alungat bănuiala, i-a plăcut să-și zică că n'a văzut bine, că n'a intrat acolo, dar în inimă i-a încolțit gelozia, a împuns'o un ghimpe, un ghimpe usturător ce i-a adus un vâlmășag de ură și i-a pîngărit mîndria întreagă.

S'a cutremurat, frigurile au prins s'o sguide mai cumplicit, a înneecat în piept tusea năpraznică, a înghițit cu o voință grozavă ca să numai scuipe în batistă și și-a adus aminte de oglinda pe care n'o mai cercetase de pe vremuri.

Și-a suris amar, și-a potrivit părul, și-a ridicat brațele reci de asupra capului, s'a privit cu cochetărie, dar i s'a părut urîtă, mult mai urîtă, de sigur, de cît cealaltă, care trebuie se fi fost mai tînără, mai fragedă, mai sănătoasă. Cu groaza a întors capul într'aiurea și de n'ar fi făcut așa, s'ar fi înspăimîntat, de sigur, de surisul desnădăjduit și amar, ce-i fluturase pe buze și mișcarea nervoasă pe care o făcuse toți muschii feței, ca în fața unei mosafire negre, nechemate. Atunci i se păru că se isprăvește, i se făcu urît, întunerecul îi pricinui spaimă și aprinse, iute, fitilul lămpii din odaie...

Trecu, apoi, la o masă, și cu degetele nesigure scrise părinților ei, spunîndu-le că i s'a făcut dor de ei și chemîndu-i.

La cîte-va zile i s'a întîmplat și căpitanului să bage de seamă pe substitut, pe cînd trecea pe uliță. Asta i se mai întîmplase de vreo două ori. Parcă l-a mușcat un șarpe de inimă, s'a repezit la fereastră să vadă încotro apucă, unde intră. De la fereastra lui nu putea desluși ulița întreagă și din casa Mioarei, unde prepusese c'o să între, se vedea numai colțul. Atunci a eșit în curte, la poartă, dar pînă să iasă, umbra substitutului care trecuse de colț în altă uliță, nu se mai vedea. A mers înapoi în casă, de s'a încins, și-a pus chipiul și a pornit, pe uliți, ca un turbat, cătînd pe substitul și strîngînd în mîna lui ca oțelul, mînerul săbiu, gata să taie, gata să se bată cu oricine, cu primul trecător.

Mai tîrziu bătrîni, după ce și-au regulat treburile, au lăsat pe Lina la Paltini și-au venit lîngă Mioara. Se topea ca o luminare fata

lor și se usca ca o iazmă. Bătrînii s'au crucit aflind de despărțenie, au cercat pe lîngă Mioara, dar ea era neînduplecată. Nu-î puteau scoate nici o vorbă, se cercaseră în tot felul și nu isbutiseră. Atît putuseră afla că nu li se potriveau caracterele și că Stanomir se 'ndrăgostise cu o femeie de rînd. Ei își frîngeau mîinile, o priveau cum se prăpădește și nu știaū ce se facă, iar cînd ațipia și ei vegheau la căpătiul ei, ștergînd'o de sudoare orî ascultîndu-î răsufflarea înneacă și fierbinte, cutezau să schimbe, după virful buzelor, cîte o întrebare șoptită:

— «Luată din dragoste! Poftim! Dar din ce să le fi cășunat?»

Intr'o noapte Mioara avu călduri și aiurări: Nu mai cunoștea pe nimeni din casă. Părinții, amăriți și spăimîntați, trimeseră după doctorul pe care ea nu voise să-l primească. Ce-î făcu, ce-î dresе, cu compresale lui pe frunte, cu picăturile din sticlute, a doua zi fu mai binișor și putu să iasă în foișor, cu o scurteică de casă pe umeri, la aer. Ochii aveau cercuri mai vinete, globurile i se afundaseră în orbite, roșata din obraji se aprindea tot mai înflăcărată, buzele i se scorojeau și gura i se usca toată, vinișoare albăstrii i-se arătau pe la tîmple și ca printr'o foiță de țigară se deslușia, pe după urechi, țeasta; păru-î cădea neîngrijit în inele mari pe frunte, și totuși era de-o frumusețe uimitoare, ceva straniu în lumina fața supt ploaia de lumină arămie a zilei de toamnă.

I se făcu dor de copii și trimise să-î aducă, dar vederea lor îi făcu rău și, ca să nu slăbească înaintea lor, își impuse un chip vesel și-î trimise de grabă înapoi, după ce îi umplu de bani și de bună-tăți și după ce-î sărută mult, mult, ca de despărțenie. Apoi cînd rămase singură cu bătrînii:

— «Cît seamănă amîndoi cu el?»

— «Cum să nu semene, că doar tată li-e!», — cutează bătrînul — «Zău, Mioară, tată, de ce nu vă împăcați voi? Sfadă, uite, din nimic și tu arzi de dorul lui; ce, nu văd eu?»

Mioara părea că nici nu aude, își aninase privirea pe un copac din grădinuță și privea cum frunzele se roșiau și cum se desprindeau una, cîte una, pe straturile din grădină, peste nemțisorul ofelit de brumă și peste trandafirii încovoiați supt culcușurile de păiuși rînduite pentru iernat. Bătrînul se înveselia, prindea nădejde. Maică-sa intră și dînsa în vorbă, crezînd minutul bine venit:

— «Iacă, să meargă tat'-to la el și să-l aducă...».

— «Ce?» răcnise atuncî sălbatic Mioara «Ce?»

Și se tulburase, îi sticleau ochii și se făcuseră și mai negri în lucirea ce le dădea un farmec bizar, arzînd ca niște diamante negre. «Ce? Să spună că alerg după el? Eu? Asta niciodată. Mai bine

moartă... Cu blestem să nu încerce cineva din voi, auziți?» și cum ei i se păruse că ceva așa ar fi și pus la cale bătrîni, se 'nfierbîntă și-i jură să nu cumva să încerce.

— «Cu blestem, auzit-ați, cu blestem...» Nu putea urma, începu iarăși tusea cea urită, duse mîna cu batista la gură, o umplu toată și nu se liniști de cît pe canapea, unde o duseră bătrîni, cu răs-fățuri și cu desmerdări pe obraji și jurîndu-se pe bătrînețele lor că nu vor face de cît după cum îi va fi ei pe plac.

Bătrîni, a doua zi, după o noapte de veghe, cînd Mioara iar aiurase și iar avusese călduri, se gîndiră să cheme pe Linica de la Paltini, s'o lase vre-o săptămînă cu sora-sa, ei să se repeadă să-și rînduiască gospodăria și trebuințele și să se întoarcă apoi, ca să rămînă toată iarna lingă fată.

Stanomir, în colțul lui singuratic, se făcea tot mai ursuz și mai tăcut. De boala Mioarii, îi venise pe la ureche, dar el rînjea cu înțeles, da din cap și nu credea nimic. Una știa: Substitutul. Cînd într'o zi, nu știu cine, își făcu vorbă iară, se supără așa de cumplit în cît nu se putu opri de-a striga furios:

— «Da, e bolnavă, cred și eu, și-o caută substitutul».

Și substitutului îi purta simbetile, îi cânta gilceavă, îi făcea mutre pe unde îl întilnea, de nu știa omul cum să-î mai abată din cale și ce să creadă despre căpitanul.

Stanomir mergea acum în fie-care seară la berăria unde mergea substitutul, și unde cînta o capelă de nemțoaice; se așeza cu masa lingă dînsul, cu scaunul alături de tot, și cu cît deșerta paharele de bere, cu atît se lăsa mai înciudat pe spatele scaunului, de-l lovia pe substitut, ca să-l scoată din răbdări, să-î zică ceva și atunci... O! atunci, să... să știe el ce să facă. Golea paharele cu bere — el care era model de ofițer, pe care nu-l văzuse nimeni bînd vreodată prin berării — se făcea dîrz, căta scandal.

Substitutul, povățuit de ceilalți magistrați, privea milos spre Stanomir, ori pleca cu magistrații, lăsîndu-l singur.

Intr'o seară, cum se ridicase după scaun fără să răspundă la ghi-onții vecinului lui de masă și se dusese dinnaintea cuierului să se îmbrace și să plece, Stănomir, dinnaintea paharului al nu știu citelea, strigase destul de tare, că auzise toată lumea:

«Iată un poltron care nu merită nici o pereche de palme! Camarazii săriseră atunci, cu destulă greutate potoliseră scandalul și cu bătae de cap izbntiseră să-l pună într'o trăsură și să-l ducă acasă.

Pe dram sbiera cît îl ținea gura, se 'nfuria, și vru să scape din

mîinele însoțitorilor lui, să sară din trăsură, să meargă și să crape capul substitutului.

Acasă însă se liniștea și ofițerii ce-l aduseseră, asigurați de somoroșia în care căzuse, îl lăsaă singur, dînd vorbă vistavoii să fie cu ochii deschiși și să-î înștiințeze «dacă d-lui Căpitan nu i-o fi bine».

Așa cădea pe fiecare zi Stanomir. Din când în când venea să-l vadă, dela Balș, repezindu-se între două trenuri, soră-sa, nevasta unui magaziner de la drumul de fer, de care căpitanul nici nu pomenise la înșurătoare, ca să nu facă rușine neamului Mioarii. Ea, soră-sa, fusese femeea care venind de la Balș, se strecurase într'o zi în casa lui de o văzuse și o bănuise Mioara.

Văzîndu-l astfel, terfelindu-se prin locante de rînd, prostind slujba, ne mai pregătindu-se de examen și prăpădindu-și sănătatea, dânsa îi zise într'o zi, cam într'o doară :

— Bire, nene, dar ce păcatele a fost între d-voastră. Să mă bată Dumnezeu dacă pricep !... Și dacă ți-e așa de dragă, pune capăt odată, ce focului, bărbătește... Pune d-ta pe vre-un ofițer, pe colonelul roagă-l, să meargă, să mijlocească și să vă împace...»

Dar, ca și Mioara, nici Stanomir nu se învoia cu gîndul ăsta. Să rise din loc, se făcuse foc.

— «Eü! Eü! S'o rog ? să mă plec ? sa-î ingenuchi la picioare, poate ? Să mă înjosesc ? Bună povață. Mai bine-mi fac seama». Apoi îl podidi plînsul ca pe un copil slab și goni pe sora-sa la Balș :

— «Du-te, du-te și nu mai veni ; nu-mi ești de nici un folos, lasă-mă, sînt un păcătos...»

* * *

Intr'o noapte udă și neagră de la începutul lui Octombrie, Căpitanul, după ce-și cheltuisese într'o tavernă proastă și leafa și puterile, pornise, călare, la cazarmă, învăluit în mantaua de mușama, abia putîndu-se ține pe șea. Ajunsese și ceruse să vorbească colonelului, care, compătimitor, îl învoise pentru două zile, cîte ceruse, să nu vină la cazarmă... După plecarea lui, cum eșia șovăind, colonelul dădea din cap, cu întristare, se uita lung pe urma ușei închise și spunea maiorului ajutor :

— «E perdut ! Păcat ! păcat ! — cel mai bun ofițer din regiment să se piarză așa ! Cine ar fi zis vreodată !...»

Stanomir încălicase iară și pornise, în trapul mic al calului pe poarta căzărmi. Era o dimineață friguroasă și pătrunzătoare. O luă, razna, pe uliți, coti la cîteva colțuri de strade, se îndreptă spre casă, nu opri, nu descălică, merse înainte glonț, ca o fugă, încovoiat pe spinarea

calului, care supt o împintinare împungătoare o luase la galop... Apoi să lăsase dus, așa în neștire, spre barieră, afară... Șoseaua se întindea mohorită și innecată de noroi, supt copitele cailor stropii improșcau picuri mari cleioase și murdare, pe cismele lui, pe manta... Ploaia ce-î bicia ochii, îl făcea să-și tremure pleoapele, dar îl trezia. Mergea mereu, tot pintenind, tot stringind calul în pulpe, i se părea că-l cheamă ceva departe, că se 'nsănătoșează, că se 'nnalță, că ajunge unde-va unde n'o să mai pătimească.

Intr'un loc o bîltocea mare cît șoseaua întreagă, îi tăie calea. Vru s'abată, dar calul, ce gonja, sări și dinainte-î se 'ntindea acuma cîmpiile. Cît vedeai cu ochii se îmbăcsia o zare cenușie, și cerul plecându-și băerile ca o poală nemărginită, se topia într'aceeași culoare cu pămîntul. De o dată căpitanul desluși un sunet depărtat, stins, de goarnă, dar nu pricepu de unde vine, nici nu-i înțelese semnalul. Cum însă înainta, același sunet se auzi mai lămurit și-l înțelese: Stai! Dar el înainta, bucuros, vesel, ușor, fericit... Dinnaintea-î, pe șosea, o umbră se bălbănea aplecînd mereu înaintea și înapoi, o prăjină în vîrf cu o petecă albă, un steag: era un soldat ce-î ținea calea. Cînd ajunsese în dreptul lui, soldatul lăsă steagul și se avîntă la dirlogii calului să-î apuce, dar Stanomir smuci, soldatul se rostogoli în noroi și el trecu peste dînsul... Intra acum în cîmpul de trageri de răsboiuri al artileriei... Pe urmă-î, soldatul ce se ridicase din noroi și-și apucase goarna, țipa, desnădăjduit, semnalul de oprire, dar Stanomir n'auzea.

Săgeta văzduhul și se ducea ca o năluca prin focurile de tun, în zona primejdioasă a taberii. Peste capul lui treceau obuzele cu șuerături prelungi și cădeau mai departe, mai aproape, lîngă el,—și el se tot ducea.

Un obuz însă căzu deasupra călărețului și într'o clipă și calul și el zăceau îmbucățiți morman cu cioturile desprinse, risipite, în mijlocul șoselei, într'un lac de sînge și de noroi, din care nu se mai alegea nimic.

O trăsură opria ceva mai tîrziu dinnaintea porților căzărni, lîngă ghereta santinei, și un fecior zorit, cu ochii roșii, abia sbiciți, întrebă de căpitanul Stanomir. Nimeni nu-î răspunse lămurit, nu știa: plecase, îl învoise Colonelul... Un ofițer ce eșia întrebă, curios, cine-l caută și de ce. Servitorul galben, se grăbi, să răspundă:

— «Să vină repede, coconița își dă sufletul, îi ține lumina.» Dar tot atunci opri o altă trăsură, cu caii nădușiți, o cariolă de sanitar cu doctorul și un ofițer, aduceau rămășițele lumesti ale lui Stanomir, sfîșiate, mestecate cu firetur, cu postav și cu pămînt.

Pe 'nserate brașoveanca bunicilor, pornia de la curtea caselor Mioarii

Stanomir, trecînd pe supt faldurile negre tivite cu găitan de argint de la poartă ducînd pe Linica ce mergea după copii, la pensionare.

Lîngă ea, acum, pe pernele vechi, amîndoi copiii se strîngeau clătînînd, Nela cuprinsă de friguri, Turel din pricina timpului rău.

Cînd eșiră pe barieră, Nela deschise ochii mari, și întrebă:

— «Unde mergem?»

Mătușica îi răspunse încet, numai după buze, ținîndu-și suspinele ce o 'năbușiau:

— «La Paltini, la țară... Nu-ți pare bine?»

— «Ba da.. Dar ei, ei... S'aũ împăcat?»

— «Da.»

— «Bunicii i-aũ împăcat? da?»

— «Nu.»

— «Dar cine?..»

Mătușă lor se înecă la gîndul ce îi stîrnia întrebarea fetei. Buzele-i erau p'aci să rostească cuvîntul adevărat: «Moartea». Nela măria ochii și nerăbdătoare căta în ochii fetii:

— «Cine, Tanti?»

Buzele Linicăi abia putură să vorbească:

— «Dumnezeu!»

Fetița închise ochii, vrînd, parcă, să alunge o icoană groaznică ce începuse să i se deslușească, să depărteze înțelesul acestui cuvînt rece, pe care nu căta să-l priceapă.

Linica scosese capul pe ochiul trăsorei și-și ștergea, în fugă, o lacrimă de la colțul ochiului, ce rămăsese nevăzută de Nela. Turel prindea plăcere la drum și cerea să-l lase lîngă vizitiu, pe capră, să mîne caii.

Cu greu Tanti îl putuse ținea în trăsură, lîngă ea.

Brașoveanca se depărta săltînd pe arcuți, pe șosea, prin biltoace, pe drumul lung tăiat între țarinile plînse, cu otava gălbînită, cu copacii ce 'ntindeau brațe mari goale, ici și colo cu cite o frunză arămie clătînată de vîntul ascuțit ce 'ncepuse să sufle... Toamna își cobora încet, dar sigur, horbota ei mohorită, sdrențuită și rece, pe pomi, prin holde de alungul, fluturîndu-și marama în necuprînsul pustiu.

Iar pacea între Stanomir și Mioara se făcea trainică pentru totdeauna în urmă-le, aiurea, mîngîiată de suflul înghețat al morții.

ZI DE VARA

*Deasupra mării limpezi și rotunde
S'apleacă cerul tînăr stînd a glumă,
Și ea tresare dornic, și-l pătrunde
Cu strînsul cald al brațelor de spumă.*

*Pe drum senin, din munți bătrîni, de-aiurea,
Un nor subțire, alb, fantastic vine,
Zvicnind din tot adîncul ei pădurea,
Cu brațe 'ntinse 'n cale i s' aține.*

*Și cît e zarea, mîndrele fînețe
Suspîn'un cîntec înțeles și dulce,
Pe sîmul lor smăltat în mîi de fețe,
Sosește vîntul aprig, să se culce...*

*Și tu mai stai, visînd epitalmuri,
Pe cîmp de flori și 'n aerul ferbinte...
Din sălcii cad perdele lungi de ramuri,
Și earba 'i-naltă, moale și cuminte.*

G. TUTOVEANU.

SAPTAMĂNA DRAMATICA.

MATINEURILE

Reprezentățiile de Duminică după amiază s'aũ urmat cu «Căsătoria silită» și «Avarul» dînd prilejiul unor schimbări de distribuție, care aũ pus în lumină cite-va elemente tinere. Astfel că matineurile sînt o școală atît pentru public cît și pentru artiștii care urmează să-și afirme talentul, de aci înnainte.

Ideia comediei «Căsătoria silită», a găsit-o Molière într'un pasagiũ celebru din Rabelais, unde Panurge voind să se însoare consultă asupra acestei chestiuni pe filozoful Trouillogan, care prin răspunsurile sale evasive, îl face să înțeleagă că ori-ce sfaturi sînt de prisos în asemenea materie. Scenele lui Sganarelle, bătrînul însurățel, cu filozofii Pancrace și Marphurius, formează partea esențială a piesei. La reprezentațiile în care Coquelin-aîné joacă pe Pancrace, se și suprimă restul.

D. Grigorescu (Pancrace) deși a avut destulă vervă, n'a fost mai presus de ori-ce critică, de oare-ce i-a lipsit oare-care finețã. De asemenea și d. Pa-

ciurea (Marphurius). Amintirea d-lor Soreanu și Maximilian în aceleași roluri, ne-a făcut să nu fim prea entuziasmați de interpretarea de astă dată. D. *Belcol* (Sganarelle) făcea impresia că-l jenează rolul, la un moment dat i-a scăpat și bastonul în orhestră. D. Storin făcea efortări spre a fi bine în Alcanhor, dar se vedea că nu e făcut pentru comediile clasice.

În *Avarul*, d. Brezeanu (Harpagon) apărea într'una din cele mai puternice creații ale sale. Monologul din actul al IV stăpânește în totdeauna sala cu o emoție sguduitoare. D-ra Colorian în Eliza, cu un joc vioi și delicat a dat rolului tot ce i se poate da. D. Manolescu (Cleantie) n'a uitat o parte din calitățile care în alte roluri vor străluci mai mult. D. Kanner (La Flèche) plin de vervă și desghețat promite să fie în comedie bufă un element prețios. D. Bulandra, (Valère) părăsind toga și coturnii tragediei pentru peruca lui Molière, a jucat un rol, în care d. Dimitriu altă dată avea atita căldură comunicativă...

M. PALEOLOGU.

CÎNTEC

BCU Cluj / Central University Library Cluj

*Iubito, cînturile mele,
Doar ție-aș vrea să le închin,
De n'ar fi revărsat în ele,
Mihnire-al sufletului chin.*

*Căci dacă sufăr de la tine
Durerea vitregei iubiri,
Aș vrea să ți-o întorc în bine,
Să-ți dau comori de fericiri.*

*Frumoșii ochi ce veșnic poartă
Zimbiri în licărirea lor,
La ce să aibă-aceiaș soartă
Ca ochii care plîng de dor ?*

*Flori fragede, abia culesc,
Se cade fruntea să-ți încingă,
Nu cînturi triste, 'ne 'nfelese,
Seninul din priviri să stingă !*

*Frumoasă, pururi zîmbitoare,
— Un dar al cerului trimis, —
Ca fluturul ce-aleargă 'n soare,
Tu veșnic să trăiești în vis.*

*Și, ca un cînt ce 'și face cale
Din depărtări, în nopți, tîrziu,
Ecolu fericirii tale
Va umple sufletu-mi pustiu.*

EUG. CIUCLI.

C R O N I C Ă

I. *Știri artistice.*

Poeziile lui Eminescu puse în muzică sporesc mereu. D-l I. G. Brătianu, profesor și tânăr compozitor de talent, pare a se ocupa îndeosebi cu opera lirică a genialului maestru, din punct de vedere al artei tonurilor. D-sa publică tocmai acum trei duioase și interesante romanțe pe versurile «Adio», «O rămii» și «La steaua», adăugînd astfel la numărul compozițiilor sale după Eminescu. Frumoasele bucăți muzicale se găsesc spre vînzare la magazinele principale din Capitală.

II. *Cărți.*

Volumul de poezii «Flacări» al d-lui Corneliu Moldovanu (București, 1907; pg. 99) cuprinde inspirațiile uneori firești și senine, alteori silite și turburi ale unui talent care mai are nevoie de autocritică spre a deveni matur. Tânărul poet a învățat și pînăcum multe lucruri bune în școala maeștrilor săi Coșbuc și Iosif, dar imitează prea rădit pe cel mai tânăr maestru al său, pe Goga; rămîne ca dînsul să învețe a se cunoaște mai bine pe sine, a-și descoperi originalitatea, dacă o va avea, și a înainta pe acest drum. Totuși cîteva din poeziile patriotice mai scurte, singuratiche strofe din lungile poezii (ca «Prutul», «Dunărea»), tablourii frumoșele din «Cîntecele nopții» și scînteieri filosofice din ciclul cu acest nume, imagini și expresii fericite pe alocurea, în sfîrșit ușurînța versificării îndreptățesc pe d. Moldovanu să se bucure de un loc printre poeții cei mai tineri și explicită de ce diferite reviste au primit colaborarea d-sale de începător.

* A apărut fascicula 2, vol. II din prețioasa revistă de psihologie și filosofie «Studii filosofice» (Redacția: Bulevardul Ferdinand, 55) de supt direcția d-lui C. Rădulescu Motru. Cuprinde un articol despre raportul între filosofie și psihologie (de d. I. Petrovici), un remarcabil studiu despre propunerea logiceii în învățămîntul secundar (de d. C. Rădulescu Motru) și un alt articol al d-lui I. Petrovici despre activitatea filosofică a lui C. Leonardescu.

* D-l Șt. St. Tuțescu, învățător în Catanele (Dolj), care publică materialuri folcloristice prin reviste, dă la iveală autobiografia plină de fapte vrednice, simplu înfățișate, a fericitului său tată, Stan, dascăl care se putea mîndri la bătrînețe că «cincisprezece generațiuni de elevi, cetățeni luminați astăzi, s'au adăpat la știința lui». Interesanta broșură s'a tipărit în Piatra-Neamț (Tip. «Gheorghiu», 1907).

* Broșura «Cîteva vederi în chestia țărănească» pe care o publică d. Sebastian Moruzi (Fălticeni, tip. M. Saidman, 1907), are o serie de observații,

juste și câteva soluții folositoare ale unui bun cunoscător al suferințelor țărănimii.

* D-l I. C. Panțu, profesor la școala superioară de comerț din Brașov, dă la iveală a doua ediție, revăzută și complectată, din cartea sa «Știința conturilor sau contabilitatea în partidă dublă» (Editura librăriei Ciurcu, 1907, pg. 342 în 8° mare; prețul 4 coroane). Cartea se recomandă și prin însușirile de stil ale unui autor apreciat de mult pentru povestirile sale literare din vechile «Convorbiri».

* Pentru aceia cari se ocupă de problemele învățămîntului nostru comercial ce are nevoie de reforme radicale este bine venită publicarea «Anuarului Școlii Comerciale superioare din Galați pe 1906—1907» de d. I. G. Munteanu, directorul școlii. Atragem luarea aminte asupra raportului către minister «în chestia educației morale a elevilor», cu observațiuni drepte ale conducătorului școlii.

III. Reviste.

A făcut o impresie deosebită și printre scriitorii frumosul articol despre Grigorescu al d-lui Al. Vlațuță din «Viața românească» de la Iași. Este fără îndoială cea mai remarcabilă și cea mai sinceră operă din vremea din urmă a poetului.

* D-l N. Iorga împărtășește «o veste însemnată din trecutul nostru cel vechiu», anume câteva păreri ale sultanului Baiazed al II-lea, păstrate de un cronicar contemporan, despre Radu cel Mare și despre poporul nostru «schimbător, nestatornic și veșnic doritor de lucruri nouă», cum îl socotește sultanul. Din literaturile streine o traducere bunișoară după Ada Negri (de Aua Codreanu) și un fragment (act. II, sc. VIII-a) din celebra dramă «Gyranó de Bergerac» a lui Edmond (nu «Eduard») Rostand. La rubrica literaturii vechi d-l Onisifor Ghibu consideră pe C. Aristia un «meșter-ștrică» în istoria limbii noastre, pentru traducerea sa, din 1852, a Psalmilor lui David. Dintr'o notă pe care d. N. Iorga o pune la articol, aflăm cu bucurie că zilele acestea va apărea opera d-sale «Istoria literaturii românești în veacul al XIX-lea», vol. I. D-l H. Stahl începe o descriere vie și interesantă a Rîșnovului.

* Remarcăm din «Lucefărni» nr. 18, o închinare Poesiei, de d. O. Goga, un articol despre Hașdeu al d-lui I. Lupaș, o schiță a d-lui Sadoveanu și sfîrșitul excelentei traduceri a Ifigeniei lui Goethe, de d. I. Borgia.

* «Răvașul» clujan, nr. de la 14 Octombrie, publică o veche legendă a Maicii Domnului, scrisă de preotul Adam din Turdaș, la 1788, și păstrată în biserică de acolo. Interesantul document își are valoarea sa prin graiul arhaic pe care ni-l transmite.

* Revista «Muscelul» a prietenului nostru, d. I. Ionescu-Boteni, are în nr. 7 o schiță a d-sale, o povestire din trecut a d-lui C. Rădulescu-Codin, versuri și cronică locală.

* «Viitorul social», care apare la Iași cu aceleași litere roșii ale «Vieții românești», dar cu program socialist mărturisit pe față, iar nu «poporanist», publică în nr. 2 articole de d. C. Racovschi, (despre congresul din Stuttgart și chestia agrară), un studiu interesant al d-șoarei Dr. Ecaterina Arbore despre «tuberculoza pulmonară în clasa muncitoare din țara noastră», un articol despre votul universal (de Argeșeanu) și versuri inedite ale răposatului poet socialist Th. D. Neculuță, al cărui volum a apărut chiar acum.

* Sindicatul ziaristilor din Capitală a osîndit, într'o adunare generală extraordinară, ziarul «Adevărul» pentru legăturile sale compromițătoare cu străinii dușmani nouă și a hotărât să excludă din sinul său pe orî-cine face parte din redacția «Adevărului». Totuși cei de la «Viața literară și artistică» vor continua să fie... «proprietatea» societății anonime a ziarului «Adevărul», ca un semn că țin să recunoască «înrudirile sufletești» ce-i leagă de stăpîniți izgoniți dintre scriitorii romîni nepătați. Sc.

*După o întrerupere de cîte-va luni, *Amicul Tinerimei* reapare într'o nouă ediție tot supt direcțiunea d-lui I. Moisi, editat acum însă de Institutul grafic Minerva. Ne bucură reapariția acestei reviste cu atît mai mult cu cît e, ca să zicem așa, singura revistă adresată micilor cititori. Din cele 3 — 4 reviste pentru copii și pentru elevii de gimnaziu, ce apăreau anul trecut, nu se văzuse la începutul acestui an școlar nici una. Și e un semn foarte puțin mulțumitor că în țara noastră, unde sînt așa de multe reviste pentru publicul mare, nu se poate susține nici una pentru publicul mititel. În Bulgaria sînt 44 reviste pentru copii și elevi. Acest număr I din anul VI, începe printr'o mică poveste moralizatoare de d-l G. Coșbuc: «Intoarceți inima spre Dumnezeu!»; apoi vine un articol «Din gospodăria furnicilor» de prof. Dr. I. Simionescu; o istorioară «Hercule la calea înfurcită» de M. Strajanu; un articol despre «Stelele cu coadă» și multe mici povești cu conținut instructiv și educativ. Prin colaborația aleasă ce și-a cîștigat-o și prin interesul ce îl pune editura, sîntem siguri că «Amicul Tinerimei» ce intră în anul VI, va trăi îndelung spre folosul și educația micilor săi cititori. Apare de două ori pe lună, cu un abonament de 5 lei pe an. G. M. M.

CRONICA VESELA

Răspuns

*De la ce număr de volume în
sus se poate aprecia dacă un scrii-
tor are talent său nu?*

V. CIOPLEC.

*Hei! socoteala asta-ți grea!..
Gîndesc alături cu nevasta;
Gîndesc și eă, gîndește ea,
Dar prea e grea problema asta!..*

*De pildă, dac'ar scri Cioflec
Pe-o coală cît e firamentul, —
Să cați cu lupa mîi de rîndurî
Și tot nu i-ați găsi talentul..*

Sonet

*Admir cu multă lăconie pe băcanul
Ce stă tihnit în dosul bunei lui teighele,
Și schimbă franci și da parale mărunțele
La ceî ce vin pe rînd să-î cumpere șofranul...*

*Din cînd în cînd privește multele-î inele,
Căci n'are ce să facă. S'a deprins cu anul
Tihnit, să steie și să-și încaseze banul
Pe-o literă demăslîne saă pe trei lulele.*

*De la moșie-î vin veniturile multe..
Pe lîngă ușa lui trec orbî și trec rachitici
Dar glasul nimănuî nu vrea ca să-l asculte...*

*O grea problemă 'n ttgra lui acuma vine:
Băcanul meū s'a apucat să scrie criticî..
Apoi să nu ascîrli într'însul cu măslîne?*

«Aî tu bilet de voc?»

*Avem, mă rog. Poștiți biletul!
Cum vezi, am lojă de balcon;
Dar ce-mî vorbești așa de rece
Și trivial ca nea Ion?*

*Ci teatrul vieții literare
Eă nu știam că e Oborul,
Nici nu știam că stă la ușă
Cum stă la Braun, controlorul.*

*Căci teatrul ăsta este gratis,
Mă rog, măi toată lumea știe,
Orî-cine poate ca să intre,
Să plece iarăși saū să vie.*

*Un sfat fî-ar conveni acuma
Ca să-ți arăt prietenie:
Ascultă, domnule Cioflece,
Te urcă sus la galerie.*

*Cu cîte-va frăzoaie grele,
Zadarnic cercî să-ți meargă treaba,
Să controlezi atîta lume...
Vai! te-ai făcut slujbaş de geaba !..*

*Acolo, poți să stai, firește,
De n'ai un ce măi bun să faci;
Te uiți la ceia ce fac alții,
Dar tu, — o ! tu, mă rog, să tacî!..*

Incheere

*Tu daca, tu signore e tu ma-
estro.*

*Ah ! voi sinteți cei doi trimiși de zeî,
Ai vieții mele două călăuze,
Ce mă-ați croit cărarea asta bună,
Să fiu familiar cu muzeu Cluj*

*După urechea voastră muzicală
Imî acordez acuma sfînta liră;
Prin stăruința voastră vine Thalia,
Cu risu-ț sgomotos, și mă inspiră.*

*Și din îndemnul vostru vine Clio,
Ce-mă poruncește ca să scriu istorii,
Icoana vremurilor noî de astăzi,
Să riză pe 'nfundate cetitorii!*

*Atîtea inspirații vin la mine
Că ași putea în ele să mă 'nvec...
De unde am atîtea subiecte?
— Mărire vouă, Mișu și Cioflec! !..*

AL. GH. DOINARU

„MINERVA“

Institut de arte grafice și editură, Bd. Academiei, 3
Strada Edgar-Quinet, 4, București.

A apărut :

Vremuri de Bejenie

DE

M. SADOVEANU Cluj

Povestiri alese

de GUY de MAUPASSANT

Traduceri de

M. SADOVEANU

Prețul fiecărui volum : LEI 2.—

De vânzare la toate librăriile din țară.

Routăți Literare

apărute în editura
institutului de arte

grafice și
editură

„**Minerva**”

București. — Bd. Acade-
miei 3, — Edgar-Quinet 4

M. Sadoveanu

**La noi,
în Vișoara**

Scrisori către un prieten

Prețul: Lei 2.—

I. A. Bassarabescu

Vulturii

Schițe și nuvele

Prețul: Lei 1.50

N. Dunăreanu

Chinuții

Schițe
din viața de port

Prețul: Lei 1.50

Em. Gârleanu

**Cea d'intăi
Durere**

Prețul: Lei 1.50

Cu ilustrațiuni

M. Eminescu

Geniu Pustiu

— Roman inedit —
Ediția II-a

Prețul: Lei 2.—

Ludowig Daus

**Doamna
Eltea**

Prețul: Lei 1.—

N. IORGA

Prin Bulgaria la Constantinopol

Prețul: Lei 2.50